علی بیگدلی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

امتیازاتی که آمریکا به ایران می‌دهد هر روز گسترده‌تر می‌شود

نارضایتی‌های اقتصادی باعث شده دولت فعالیت‌های بین‌المللی خود را افزایش بدهد

ایران و آمریکا باید به یک توافق جامع با تصویب کنگره برسند

آرمان ملی- احسان انصاری: علی باقری، معاون وزیر امور خارجه و مذاکره کننده ارشد هسته‌ای ایران با انریکه مورا، معاون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در دوحه دیدار و مذاکره کرد. مذاکراتی که اخبار مثبتی از آن مخابره شده و بر اساس اعلام رسانه‌های خارجی روی نکات کلیدی، از جمله سطوح غنی‌سازی هسته‌ای در ایران و همکاری‌های تهران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی متمرکز بوده است. انریکه مورا پس از پایان مذاکرات در توییتی درباره این دیدار نوشت: مذاکرات سختی در دوحه با باقری کنی در خصوص گستره‌ای از مسائل دشوار دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله مسیر پیش‌روی برجام داشتیم. تبادل نظرات خوبی در خصوص خلیج فارس، راهبرد اتحادیه اروپا، نماینده جدید اتحادیه اروپا در خلیج فارس، ایران و همچنین توافق میان ایران و عربستان داشتیم. علی باقری نیز در صفحه توییتر خود در این ارتباط نوشت: جلسه‌ای جدی و سازنده با انریکه مورا در دوحه داشتم. در مورد طیفی از موضوعات، از جمله مذاکرات رفع تحریم‌ها به بحث و تبادل نظر پرداختیم. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی این مذاکرات و چشم‌انداز پیش‌روی مذاکرات ایران و کشورهای غربی با دکتر علی بیگدلی، تحلیل گر روابط بین‌الملل گفت‌وگو کرده که در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

دیدار و مذاکره علی باقری، مذاکره کننده ارشد ایران و انریکه مورا، معاون سیاست خارجی اتحادیه اروپا در دوحه گمانه‌زنی‌های جدیدی را درباره آینده مذاکرات پیرامون پرونده هسته‌ای ایران به وجود آورده است. این مذاکرات در شرایط کنونی به چه معناست و چه چشم‌اندازی دارد؟

در شرایط کنونی سیاست خارجی ایران روزهای شلوغ و پرترافیکی را سپری می‌کند به همین دلیل نیز گمانه‌زنی‌های زیادی در این زمینه به وجود آمده است. از یک طرف مذاکره آقای باقری و مورا در دوحه و از سوی دیگر سفر امیرعبداللهیان به کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس باعث شده چشم‌انداز پیش‌روی سیاست خارجی آبستن تغییر و تحول باشد. این موضوع نشان می‌دهد که فعالیت‌های ایران برای حل مشکلات بیشتر شده است. دلیل اصلی این موضوع نیز این است که فشارهای اقتصادی داخلی روز به روز بیشتر شده است. دولت متوجه این نکته شده که این وضعیت اقتصادی برای مردم قابل تحمل نیست و به همین دلیل احتمال اینکه در آینده نارضایتی‌های جدیدی به وجود بیاید وجود خواهد داشت. در چنین شرایطی است که دولت تصمیم گرفته فعالیت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی خود را تغییر بدهد و تلاش کند با رویکرد جدیدی که در پیش می‌گیرد فضا را تا حدودی برای ایران مثبت کند. از سوی دیگر آمریکایی‌ها نیز به دلیل اینکه در آستانه برگزاری انتخابات هستند و به دنبال این هستند که در منطقه خاورمیانه بحران جدیدی شکل نگیرد تلاش کرده‌اند امتیازات جدیدی به ایران بدهند. نکته مهمی که در این زمینه وجود دارد این است که هر روز حوزه امتیازاتی که آمریکا به ایران می‌دهد گسترش بیشتری پیدا می‌کند. این گستردگی به خصوص در حوزه نفت وجود داشت که با امتیازاتی که آمریکا به ایران داده میزان فروش نفت ایران به یک میلیون و هفتصد هزار بشکه در روز رسیده که در شش و یا هفت سال گذشته بی‌سابقه بوده است. کمیته روابط خارجی کنگره آمریکا قطعنامه‌ای صادر کرده و دولت آمریکا را موظف کرده تحریم‌های ایران را افزایش بدهد. البته این قطعنامه در آینده باید به کمیته روابط خارجی مجلس سنا برود که به احتمال زیاد تصویب نخواهد شد. این قطعنامه اعتبار حقوقی زیادی ندارد و بایدن می‌تواند آن را لغو کند. نکته قابل توجه در این زمینه این است که فضای داخلی کنگره آمریکا همواره نسبت به بایدن بدبین بوده و از سوی دیگر نظر مساعدی نسبت به ایران نداشته است.

> **کمیته روابط خارجی کنگره آمریکا قطعنامه‌ای صادر کرده و دولت آمریکا را موظف کرده تحریم‌های ایران را افزایش بدهد. البته این قطعنامه در آینده باید به کمیته روابط خارجی مجلس سنا برود که به احتمال زیاد تصویب نخواهد شد. این قطعنامه اعتبار حقوقی زیادی ندارد و بایدن می‌تواند آن را لغو کند. نکته قابل توجه در این زمینه این است که فضای داخلی کنگره آمریکا همواره نسبت به بایدن بدبین بوده و از سوی دیگر نظر مساعدی نسبت به ایران نداشته است**

آیا ادامه این روند به لغو بیشتر تحریم‌های ذیل برجام منجر خواهد شد؟

آمریکا از ابتدا نیز به دنبال لغو تحریم‌های ذیل برجام بود. با این وجود به دلیل اینکه خواسته ایران لغو تمام تحریم‌های برجامی و غیره بود در نهایت با مشکل مواجه شدند و به نتیجه نرسیدند. به همین دلیل نیز مذاکرات در طول دو سال گذشته به نتیجه نرسید و در نهایت نیز متوقف شد. وضعیت کنونی و رویکردی که ایران و آمریکا در پیش گرفته‌اند نشان می‌دهد که این امیدواری وجود دارد که تا قبل از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، ایران و آمریکا به یک جمع بندی نهایی درباره پرونده هسته‌ای ایران دست پیدا کنند. در چنین شرایطی این احتمال وجود دارد که مشکلات اقتصادی داخلی در ایران کاهش پیدا کند و از سوی دیگر کشورهای غربی نیز بتوانند سهم بیشتری در بازار ایران داشته باشند. در شرایط کنونی به دلیل مشکلات اقتصادی‌ای که در کشور وجود دارد ایران تنها می‌تواند با مذاکرات برجامی و به نتیجه رسیدن برجام به این مشکلات پایان بدهد. به همین دلیل رسیدن به توافق برجام در شرایط کنونی برای ایران حائز اهمیت است. آمریکا نیز تمایل به توافق برجام دارد. هرچند مقامات آمریکایی به صراحت درباره تمایل برای ادامه مذاکرات سخن نمی‌گویند و در برخی مواقع نیز عنوان می‌کنند برجام از دستور کار آمریکا خارج شده اما در عمل چنین نیست و آمریکا تمایل دارد مذاکرات به نتیجه برسد و دو کشور به توافق برسند. در شرایط کنونی ایران با دو رویکرد به ادامه مذاکرات نگاه می‌کند. رویکرد نخست خوش‌بینی و امیدواری برای ادامه مذاکرات است و رویکرد دوم نیازی است که ایران به احیای برجام و لغو تحریم‌ها دارد.

> **دولت متوجه این نکته شده که این وضعیت اقتصادی برای مردم قابل تحمل نیست و به همین دلیل احتمال اینکه در آینده نارضایتی‌های جدیدی به وجود بیاید وجود خواهد داشت. در چنین شرایطی است که دولت تصمیم گرفته فعالیت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی خود را تغییر بدهد و تلاش کند با رویکرد جدیدی که در پیش می‌گیرد فضا را تا حدودی برای ایران مثبت کند. از سوی دیگر آمریکایی‌ها نیز به دلیل اینکه در آستانه برگزاری انتخابات هستند و به دنبال این هستند که در منطقه خاورمیانه بحران جدیدی شکل نگیرد تلاش کرده‌اند امتیازات جدیدی به ایران بدهند**

آیا روندی که ایران و کشورهای غربی و آمریکا در پیش گرفته‌اند به توافق دائم و احیای برجام منجر خواهد شد و یا دو کشور در نهایت به یک توافق موقت دست پیدا خواهند کرد؟

واقعیت این است که در شرایط فعلی امکان رسیدن به توافق دائم بین ایران و آمریکا از بین رفته است. به همین دلیل نیز آمریکا با احیای توافق سال ۲۰۱۵ موافقت نکردند. دلیل این موضوع این است که توافق سال ۲۰۱۵ با اصراری که آقای ظریف می‌کرد و در نهایت مورد پذیرش جان کری وزیر خارجه وقت آمریکا نیز قرار گرفت تنها درباره موضوع هسته‌ای ایران بود. این در حالی است که در شرایط کنونی آمریکا تنها به دنبال حل موضوع هسته‌ای ایران نیست و بلکه به دنبال این است که همه مسائلی که ایران با کشورهای منطقه و غرب دارد را در دستور کار مذاکرات قرار بدهد. آزادی زندانیان سیاسی و متوقف کردن غنی سازی بالای ۶۰ درصد ایران نیز در دستور کار آمریکا در مذاکرات قرار گرفته است. از سوی دیگر اگر قرار است توافقی بین ایران و آمریکا صورت بگیرد باید این توافق را به کنگره ببرد تا در آنجا تصویب شود. این در حالی است که در شرایط کنونی بایدن قصد ندارد کنگره را درگیر موضوع ایران کند و بیشتر به دنبال این است که نتیجه انتخابات آینده ریاست جمهوری آمریکا به چه صورت پیش خواهد رفت. در چنین شرایطی آنچه مسلم است این است که رفع اختلاف ایران و آمریکا تابع دو متغیر است. نخست اینکه ایران و آمریکا بدون واسطه با هم مذاکره کنند تا به نتیجه برسند و دوم اینکه در نهایت دو طرف به یک توافق جامع دست پیدا کنند. این در حالی است که توافق جامع زمانی ضمانت اجرایی پیدا می‌کند که کنگره آن را تصویب کند تا اگر در آینده رئیس‌جمهور آمریکا تغییر کرد دیگر نتواند از این توافق خارج شود. این در حالی است که اگر واقع بینانه به موضوع نگاه کنیم مسیری که در نهایت به این نقطه می‌رسد طولانی خواهد بود.

آیا بایدن و به صورت کلی حزب دموکرات به دلیل وضعیت شکننده‌ای که در جامعه آمریکا دارند و این احتمال وجود دارد که در انتخابات ریاست جمهوری یک جمهوریخواه به پیروزی دست پیدا کند قادر به تصمیم بلندمدت درباره توافق با ایران نیست؟

به دلیل اختلافاتی که بین بایدن و کنگره به خصوص درباره اوکراین وجود دارد بایدن این آمادگی را ندارد که توافق با ایران را به عنوان یک قرارداد تنظیم کند و به کنگره ارسال کند. این در حالی است که کنگره به این هیچ وجه چنین قراردادی را تصویب نخواهد کرد. در شرایط کنونی کنگره آمریکا با اصل توافق موقت بر سر مسائل هسته‌ای ایران مخالف است. کنگره به دنبال این است که یک توافق جامع با ایران بسته شود که شامل همه موارد اختلاف بین ایران و آمریکا باشد. در چنین شرایطی هیچ راهی جز مذاکره و فراهم کردن شرایط مذاکره باقی نمانده است. در چنین شرایطی این احتمال وجود دارد که در انتخابات ریاست جمهوری آینده آمریکا یک جمهوریخواه به پیروزی برسد که به احتمال زیاد رئیس‌جمهور جدید نیز همین درخواست‌ها را از ایران خواهد داشت. واقعیت دیگر این است که امکان رسیدن توافق با جمهوری خواهان به مراتب بهتر از دموکرت‌هاست. دلیل این موضوع نیز این است که جمهوری خواهان منعطف‌تر از دموکرات‌ها هستند.

با توجه به شرایط موجود آیا فرصت احیای برجام از بین رفته است؟

آمریکا دیگر درباره برجام سال ۲۰۱۵ مذاکره نمی‌کند و به دنبال احیای آن نیست. مهم‌ترین دلیل آن نیز این است که برجام ۲۰۱۵ تنها روی موضوع هسته‌ای تمرکز داشت در حالی که در شرایط کنونی آمریکایی‌ها به دنبال مذاکره درباره همه مسائل اختلافی بین ایران و آمریکا هستند. در شرایط کنونی میزان خواسته‌های آمریکا نسبت به ایران گسترده شده و ایران نیز نمی‌تواند به همه این خواسته‌ها پاسخ بدهد. در چنین شرایطی هیچ راهی برای ایران جز دستیابی به یک توافق جامع با آمریکا باقی نمانده است. تا زمانی که این توافق صورت نگیرد مشکلات اقتصادی ایران حل نخواهد شد و ایران توانایی جذب سرمایه‌گذاری خارجی نخواهد داشت.

علیرضا پاک فطرت:

جمیله علم‌الهدی مواضع زن ایرانی را بگوید

یک نماینده مجلس در واکنش به اظهارات جمیله علم‌الهدی همسر رئیس‌جمهور اظهار داشت: تا به حال در انقلاب اسلامی چنین چیزی نبوده که همسران رئیس‌جمهور در سفرهای خارجی رسمی همسران‌شان را همراهی کنند. هرچند به نظر من اگر هم قرار به سفر با همسران‌شان دارند، بد نیست بتوانند مواضع جمهوری اسلامی را در بحث زن مطرح کنند، البته به شرط اینکه مواضع جمهوری اسلامی را بیان کنند. علیرضا پاک فطرت گفت: درباره خانم علم‌الهدی اینکه ایشان، بانوی اول هستند را تایید نمی‌کنم. بانوی اول، مادر شهیدی است که فرزندش را در راه انقلاب، خاک وطن و عِرق ملی داده است. من به این تیپ آدم‌ها، الگوی زن ایرانی و بانوی مملکت را می‌دهم و اینها اولویت دارند. عضو کمیسیون آموزش مجلس بیان کرد: تا به حال ندیده‌ام همسر رهبر انقلاب، در هیچ مجلس و مجموعه رسمی حاضر شود و مصاحبه کنند. از طرفی هم می‌توان گفت اگر قرار باشد بانوی اول به کسی گفته شود، همسر حضرت امام یا همسر رهبر انقلاب یا مادر یا همسر شهدایی که چند کودک یتیم را بزرگ می‌کنند، هستند. نماینده شیراز تصریح کرد: دنیای غرب معمولاً به زن رئیس‌جمهور می‌گوید بانوی اول، اما در جمهوری اسلامی اینکه زن رئیس‌جمهور واقعاً بانوی اول هست یا نه، من فکر نمی‌کنم اینطور باشد.

یادداشت

نظم نوین جهانی؛ نشانه‌ها و الزامات

محمدمهدی مظاهری
کارشناس مسائل بین‌الملل

در سال‌های اخیر بحث تغییر در نظم جهانی، شرایط و دلایل این امر و الزامات آن برای کشورهای مختلف به یکی از مباحث جدی در عرصه مطالعات سیاست خارجی و روابط بین‌الملل تبدیل شده است. این تغییرات شامل حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در سطح جهانی است که باعث تغییر در نحوه تعامل کشورها با یکدیگر و همچنین تغییر در نحوه حل و فصل منازعات بین‌المللی می‌شود. در رابطه با نشانه‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: رشد قدرت چین و تحولات در آسیا: جهش چین به عنوان یکی از قدرت‌های اقتصادی و نظامی جهان، تغییرات بزرگی در نظم سیاسی جهان ایجاد کرده است. این تحولات شامل تحولات اقتصادی و نظامی تا حد بیشتر و فرهنگی در سطح محدودتر است. تحولات در منطقه غرب آسیا: رخدادهای اثرگذار این منطقه، حرکت کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به سمت سیاست خارجی مستقل و عملگرایانه، پایداری و مقاومت جمهوری اسلامی ایران در برابر تحریم‌های بی‌سابقه و همه‌جانبه آمریکا و بی اثر کردن نسبی این تحریم‌ها، پیشرفت‌های چشمگیر ایران در حوزه پهپادی و موشکی و مواردی از این دست، از جمله تحولات مهمی بوده‌اند که بر جایگاه و پرستیژ ابرقدرت‌ها در نظام جهانی، شیوه‌های سنتی حل و فصل منازعات و ماهیت نظام بین‌الملل تأثیرات جدی داشته‌اند. تغییرات در روابط بین‌المللی؛ از جمله ناکامی قدرت‌های بزرگ در مواجهه با برجام، انشقاق در اتحادیه اروپا با خروج انگلیس از این اتحادیه، پیشتازی چین در عرصه‌های اقتصادی، خیزش روسیه برای بازیگری فعال و کنشمند در مناطق استراتژیک نیز از دیگر عواملی هستند که به تغییر در نظم جهانی کمک کرده‌اند. در چنین شرایطی جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای که هم در تغییر نظم بین‌المللی حاکم اثرگذار بوده و هم از تبعات این تغییر تأثیر می‌پذیرد، باید از آمادگی لازم برای مواجهه کنشمند و نقش‌آفرینی در این تحولات برخوردار باشد، هر چند ایران به عنوان یکی از کشورهای با تاریخ و فرهنگ بسیار قدیمی و با توانایی‌های اقتصادی، نظامی و فرهنگی قابل توجه، همچنان جایگاه مهمی در نظم بین‌المللی دارد، اما حفظ و ارتقای این جایگاه منوط به عوامل مختلفی مانند مدیریت هوشمندانه توسعه سیاسی و اقتصادی در عرصه داخلی و تدوین سیاست خارجی پویا، چندجانبه و عزتمند در عین توجه به واقعیات و در نظر گرفتن مقدورات و محذورات کشور است. در این راستا جانمایی ایران در نظم نوین جهانی، مستلزم این اقدامات است: نخست؛ توسعه اقتصادی و سیاسی: در گام نخست باید به این قضیه توجه داشت که نقش‌آفرینی مؤثر در تحولات منطقه‌ای و اثرگذاری جهانی مستلزم برخورداری کشور از پشتوانه‌های قدرتمند مردمی در عرصه داخلی است و این شرایط مهیا نمی‌شود جز با پیشرفت در عرصه اقتصاد و سیاست. از این رو برای برخورداری از جایگاه مناسب در نظم جدید جهانی، ایران باید توانایی‌های خود را در حوزه‌های اقتصادی توسعه داده، ضمن بهره گیری از امکانات و ظرفیت‌های داخلی، به دنبال جذب سرمایه‌گذاران خارجی و توسعه همکاری‌های مشترک با شرکت‌های خارجی نیز باشد. در عرصه سیاسی هم لازم است سخن بنیانگذار انقلاب مبنی بر اینکه «میزان رأی ملت است»، همواره در گفتار و عمل تصمیم گیران و مجریان مورد توجه قرار بگیرد و از این مسیر، سرمایه اجتماعی و پشتوانه مردمی نظام سیاسی تقویت شود. دیگر اینکه تصویر سازی مثبت از خود در منطقه و جهان: در چند دهه اخیر، یکی از سیاست‌های جدی دشمنان و رقبای منطقه‌ای و بین‌المللی ایران ترویج سیاست ایران هراسی و ارائه تصویری خطرناک و بر هم زننده نظم و ثبات در منطقه و جهان بوده است. سیاستی که بعد از پیمان ابراهیم و با تلاش‌های اسرائیل برای تغییر توجهات دولت‌ها و ملت‌های عرب از سمت خود به سوی ایران، نیز تشدید شده است. در این راستا، به منظور ایفای نقش مؤثر در نظم نوین جهانی، لازم است ایران با تمرکز بر قدرت نرم و دیپلماسی رسانه‌ای و عمومی، تصویر یک کشور مسئولیت‌پذیر و ضامن صلح و امنیت را از خود به نمایش بگذارد و بکوشد نقش میانجی و واسط در پایان دهی به همه جنگ‌ها و تنش‌ها را برای خود تعریف کند. تقویت روابط بین‌المللی: ایران باید با تنوع بخشی در سیاست خارجی و پرهیز از وابسته شدن به یک یا چند کشور محدود در غرب یا شرق، روابط خود با کشورهای مختلف تقویت کند و بازارهای جدیدی برای صادرات کالاها و خدمات تولیدی خود بیابد. از سوی دیگر همکاری با سازمان‌های بین‌المللی: ایران باید با سازمان‌های بین‌المللی به عنوان بازیگران مؤثر غیردولتی همکاری کند با حضور مؤثر در این سازمان‌ها، در حل مسائل بین‌المللی، اثرگذار و نقش‌آفرین باشد.

خبر

کنعانی هتک حرمت صهیونیست‌ها به قرآن را محکوم کرد

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان با انتشار پیامی در فضای مجازی، اهانت شهرک نشینیان صهیونیست به ساحت قرآن کریم را محکوم کرد. ناصر کنعانی نوشت: یورش وحشیانه صهیونیست‌ها به مساجد و اهانت به قرآن کریم، تخریب منازل، کشتار روزانه کودکان و زنان و مردم بی‌دفاع فلسطین نشانه عدم پایبندی رژیم جعلی به هیچ خط قرمزی در تعدی و تجاوز به مقدسات دینی و حقوق بشر است. سکوت همراه با حمایت دولت‌های غربی، آنها را در این وحشیگری جسورتر می‌کند. شهرک نشینان صهیونیست دیشب، با حمله به یکی از مساجد شهرک عوریف در جنوب نابلس به قرآن کریم اهانت کردند. صهیونیست‌ها همچنین در رام ا... و نابلس چند خانه فلسطینیان، خودروها و محصولات کشاورزی آنها را به آتش کشیدند.

نگـــره

احیای برجام یا توافق کمتر در برابر کمتر؟

رسانه آمریکایی سی‌ان‌ان روز جمعه گزارشی منتشر کرده و گفته به نظر می‌رسد موتور احیای مذاکرات هسته‌ای با ایران روشن شده است. یک منبع دیپلماتیک در این باره به سی‌ان‌ان خبر داده که «گفت‌وگوهای روز چهارشنبه بین ایران و اتحادیه اروپا روی نکات کلیدی از جمله سطوح غنی‌سازی هسته‌ای و همکاری ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی متمرکز بوده است.» این منبع همچنین گفته «به نظر می‌رسد گفت‌وگوی دو روزه در دوحه بین انریکه مورا، دیپلمات اتحادیه اروپا و علی باقری کنی، مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای ایران، به تحولات مثبت در بسیاری از موضوعات منجر شده است.» این منبع که به دلیل حساسیت مذاکرات خواست نامش فاش نشود، گفته «شرایط فعلی برای کاهش تنش مثبت بوده است.» مورا در توییتر خود گفت‌وگوها را «فشرده» توصیف کرده و باقری کنی هم در توییتی نوشته که دو طرف «دیدار جدی و سازنده‌ای در مورد طیف وسیعی از موضوعات از جمله «مذاکرات لغو تحریم‌ها» داشته‌اند. حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه ایران نیز روز سه‌شنبه قبل از سفر به عمان در دوحه حضور داشت. هم قطر و هم عمان در گذشته نقش میانجی ایران و قدرت‌های غربی را ایفا کرده‌اند. بر اساس گفته‌های منبع آگاه به سی‌ان‌ان ایرانی‌ها به طور مستقیم با اروپایی‌ها و غیرمستقیم با آمریکایی‌ها گفت‌وگو کرده‌اند و قطری‌ها هم نقش میانجی را بازی کرده‌اند که منجر به تحولات مثبت در بسیاری از مسائل مربوط به دو طرف شده است. امید می‌رود این گفت‌وگوها شتاب مثبتی به احیای مذاکرات برجام با اروپایی‌ها و مسائل زندانیان با آمریکایی‌ها بدهد. پس از شکست تلاش‌های قبلی برای احیای برجام و در بحبوحه اغتشاشات در ایران، دولت بایدن در اکتبر ۲۰۲۲ گفته بود که تمرکز دولت او دیگر روی توافق هسته‌ای دیگر نیست اما گفته آنها متعهد به استفاده از دیپلماسی برای جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای هستند. سی‌ان‌ان گفته با وجود این ادعاها، گفت‌وگوها با ایران از اواخر سال گذشته میلادی، بی‌سر و صدا از سر گرفته شده و کشورهایی از جمله عمان به عنوان واسطه ایفای نقش کردند. «برت مک گورک» یکی از مقامات ارشد دولت، بارها برای گفت‌وگوهای غیرمستقیم با نمایندگان دولت ایران به عمان سفر کرده است. ایالات متحده همچنین در تلاش برای آزادی چندین آمریکایی بازداشت شده در ایران است. سه آمریکایی از جمله سیامک نمازی، عماد شرقی و مراد طاهباز و همچنین شهاب دلیلی، ایرانی مقیم آمریکا در این فهرست قرار دارند. در گذشته، یکی از ابزارهای معامله احتمالی برای آزادی بازداشت‌شدگان، آزادسازی میلیاردها دلار از دارایی‌های مسدود شده ایران از کره جنوبی بود. ایران از کره‌جنوبی خواسته بود ۷ میلیارد دلار از وجوه مسدود شده در بانک‌های کره جنوبی به دلیل تحریم‌های آمریکا را آزاد کند. در اقدامی که می‌توان آن را اقدامی برای اعتمادسازی تلقی کرد، ایالات متحده معافیت‌هایی را تصویب کرد به ایران اجازه دسترسی به ۷.۲ میلیارد دلار از دارایی‌هایش در عراق را داد. سخنگوی وزارت امور خارجه ایران هفته گذشته گفت که تهران «چند هفته پیش» از طریق عمان پیام‌هایی را با آمریکا رد و بدل کرده است، اما گفته دولت او هیچ مذاکره‌ای برای توافق موقت یا ترتیبات جدید برای جایگزینی برجام را تایید نمی‌کند.

توافق کمتر در برابر کمتر

اگرچه بسیاری در ایران و جهان در انتظار احیای برجام هستند اما شواهد نشان می‌دهد زمان برای این توافق تمام شده و آنچه در جریان است، نه احیای توافق هسته‌ای موسوم به برجام که توافقی برای به دست آوردن امتیازهای کم در برابر دادن «امتیازهای معادل» یا همان توافق موسوم به «کمتر در برابر کمتر» است. نشریه اکونومیست در گزارشی که روز جمعه منتشر کرده جزئیات توافق جدید با آمریکا را شرح داده است. این رسانه گفته ترتیبات جدیدی که در حال حاضر بین ایران و آمریکا در حال مذاکره است و هیچ‌یک از دو طرف هم نام «توافق» را روی آن نمی‌گذارند، در واقع ترتیباتی برای کاهش تنش‌هاست. ایران قرار است غنی‌سازی ۶۰ درصد را محدود کند و به بازرسی‌های بیشتر رضایت بدهد و در عوض آمریکا تا حدودی تحریم‌ها را کاهش دهد و برای مثال مجوز دسترسی ایران به ۱۰ میلیارد دلار از دارایی‌هایش در عراق و کره جنوبی را بدهد. مجوزی که نیازی به تایید کنگره آمریکا هم ندارد. اکونومیست در سرمقاله خود گفته «سیاست ترامپ برای سرنگونی رژیم در ایران از طریق تحریم شکست خورده است. تولید ناخالص داخلی ایران از سال ۲۰۱۲ کاهش یافته، اما جمهوری اسلامی همچنان پا برجاست. در سال گذشته صادرات نفت عمدتا به چین از زیر ۱ میلیون بشکه در روز به بیش از ۱/۵ میلیون بشکه در روز رسیده است؛ معامله‌ای که با میانجی‌گری چین با عربستان سعودی صورت گرفته است.» اکونومیست در گزارش خود مرگ برجام را اعلام کرده و نوشته «برجام مرده است.»